

Radó Sándorról

VISSZHANG - LI. évfolyam 9. szám, 2007. március 2.

A múlt heti [Ex librisben](#) Onder Csaba Radó Sándor Dóra jelenti című könyvének recenziójában a következőket írja: "...Visszavonulása [ti. mint hírszerző - J. E.] után Radó egyébként a magyar geográfia és térképészet hírnevét öregbítette, jobbra csak külföldön, hiszen idehaza, (...) mindvégig gyanús kém maradt..."

A Közgazdaságtudományi Egyetem hallgatójaként magam is élvezettel hallgattam Radó Sándor tanszékvezető előadását, így engedtessek meg, hogy röviden kommentáljam a recenzió sommás véleményét: Radó Sándor geográfus, a magyar kartográfia kiemelkedő személyisége 1899. november 5-én született Újpesten. 1918 decemberében tagja lett a KMP-nek, 1919-ben a Vörös Hadsereg egyik tüzérsztyálynak politikai biztosa, a Tanácsköztársaság bukása után Bécsbe emigrált. 1920-ban a szovjet távirati iroda (ROSZTA) bécsi fiókjának vezetője, majd Lipcsében az illegális kommunista fegyveres szervezkedés egyik vezetője volt. A sikertelen hamburgi felkelés után 1924-ben Moszkvába került. 1926-ban Berlinben megszervezte a szovjet hírügynökség külföldi irodáját. Meggyőződéses antifaszizmusa és Hitler terjeszkedő agressziója a II. világháború idején arra készítette, hogy a kezébe összefutó információs anyagokat a szovjet hadsereg rendelkezésére bocsássa, így genfi irodája fontos szovjet hírszerzőközponttá alakult. Érdemeiért a szovjet hadsereg ezredesévé nevezték ki és Lenin-rendet kapott (1942). Utóbb megkapta a legmagasabb szovjet hadikitüntetés, a Nagy Honvédő Háború Érdemrend I. fokozatát és a Győzelemért Németország felett Érdemrendet (1973). 1955-ben tért haza. Előbb az Állami Földmérési és Térképészeti Hivatal térképészeti főosztályát, majd 1958 és 1966 között a Közgazdaságtudományi Egyetemen a gazdaságföldrajzi tanszékot vezette. Az ő kezdeményezésére indult meg az 1:2 500 000 méretarányú, 273 lapból álló világtérkép-sorozat kiadása. A Magyarország nemzeti atlasza, a Magyarország gazdasági földrajza, a Világgazdasági földrajz és a hatkötetes Magyarország tervezési-gazdasági körzetei című mű, valamint a Nemzetközi almanach fűződik a nevéhez. Munkásságáért 1963-ban Kossuth-díjat, 1973-ban Állami Díjat kapott. Több külföldi tudományos társaság választotta tiszteletbeli tagjává. Budapesten hunyt el 1981. augusztus 20-án.

Egyébként: szarkasztikus megjegyzése szerint azért nem lett az MTA tagja, mert "túlzottan baloldalinak" tartotta a hazatérése és halála közötti magyar tudományos (politikai?) elit.

John Ede